

ÇUKUROVA BÖLGE HAPİSHANELERİ 2024 YILI OCAK-HAZİRAN HAK İHLALLERİ RAPORU

Çukurova Bölgesi Hapishanelerinde Yaşanan Hak İhlallerine İlişkin Tespit Ve Değerlendirme Raporu

Adana Kürkçüler F, 1 ve 2 Nolu T Tipi , Osmaniye 1 ve 2 Nolu T Tipi ve Suluca 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi Hapishanelerinde tutulmakta olan çok sayıda mahpusun sağlığa erişim hakkı başta olmak üzere bir takım haklara getirilen kısıtlamalar ve yaşanan diğer hak ihlallerine ilişkin basında çıkan haberlerin yanı sıra, gerek mahpuslar tarafından gönderilen mektup ve faxla, gerekse de mahpus ve yakınları tarafından yapılan başvurular ya da vekilleri tarafından, yaşanan sorun ve sıkıntılarla ilgili bilgilendirilmemiz üzerine; öncelikle başvuru mahpusların sağlık durumları hakkında bilgi edinmek, yine iddia edilen hak ihlallerinin gözlemi, tespiti ve çözümü konusundaki görüş ve önerilerimizi ilgili mercilerin dikkatine sunmak ve kamuoyu ile paylaşmak amacıyla **İnsan Hakları Derneği Adana Şubesi** avukatlarından oluşan heyetle farklı tarihlerde belirtilen hapishanelere ziyaret gerçekleştirilmiştir. Söz konusu görüşmeler ile gözlem, tespit ve çözüm önerilerimiz aşağıdaki gibidir:

KÜRKÇÜLER F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİNDE BULUNAN MAHPUSLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER:

1-Görüşülen Mahpus: A.H. – HÜKÜMÖZLÜ

Yapılan görüşmede “Eylül 2020 yılında beri tutukluyum. Erzincan Cezaevinden buraya getirildim. Şuan tutuklu bulunduğum F Tipinde, hastaneye sevkler sırasında ağız içi arama yapılmak istendiği için hastaneye tedavi olmaya gitmeyi kabul etmiyorum. Çünkü ağız içi araması hukuka aykırı, kötü muamele olduğundan hastaneye sevki kabul etmiyorum. Kalbimde ritim bozukluğu ve astım hastalığım var. Hasta olan tutuklu ve mahpuslara, hastaneye gidiş ve geliş sırasında ağız içi arama yapılmak isteniyor. Tutuklu ve mahpuslar olarak bu uygulamayı kabul etmediğimizden hastaneye sevke çıkmıyoruz. İçeride durumu kötü olan mahpuslar var ağız içi arama uygulaması nedeniyle aylardır hastaneye gitmiyorlar. E.B. isimli mahpusun beyninde kist var acil ameliyat olması gerekiyor. M. E. Ö. isimli mahpus ağır hasta iki bacağı yok ayrıca pek çok sağlık sorunu var ve tek başına hayatını devam ettirmekte zorlanıyor. M.E.V. kalçasındaki problemlerden dolayı acil olarak ameliyat edilmesi gerekirken hastaneye sevki yapılmıyor. Ayrıca M. E. V. daha önce ATK sevki yapılmıştı, ATK’dan yaşamını cezaevinde sürdürebilir şeklinde rapor verilmiştir. Bu mahpus arkadaşım şuan tekli hücrede tutulmaktadır, hayati ihtiyaçlarını giderememektedir, yanına birinin verilmesi talepleri idare tarafından keyfi şekilde engellenmektedir. Anlattığım mahpusların durumu ağırdır ve bir an önce tedavi edilmeleri gerekiyor. Ancak cezaevi idaresince dayatılan ağız içi arama uygulaması sona erdirilene kadar hastaneye sevke çıkmayacağız. Kaldığım koğuştta 3 kişiyiz, yemeklerin porsiyonları ve dağıtılan ekmeklerin gramaj olarak çok az olduğundan yetersiz kalıyor.

Ben ve odada beraber kaldığım iki arkadaşım, açlık grevi eylemine girdiğimiz için 11-12 gün şeklinde hücre cezaları aldık. Söz konusu eylem nedeniyle birden fazla disiplin cezası aldık, bize verilecek başka bir ceza kalmadığından, son verdikleri disiplin cezalarında TV'ye 30 gün süreyle el konuldu. Adana'nın sıcak havalarında verilen su yetersiz kalıyor. Bloklar arasında faaliyetlerimiz engelleniyor, sadece kendi bloğumuzda sohbet ve spor imkânı veriliyor. Diğer bloklarda yer alan mahpus ve tutuklularla ortak faaliyetlerde bulunmamız engelleniyor. Diğer bloklardaki mahpus ve tutuklularla faaliyetler engellendiği için bizde atölye ve kurs çalışmalarına çıkmıyoruz. Gerekçe olarak da kurs ve atölye faaliyetlerine katılmamam gösteriliyor. Biz diğer bloklarda yer alan mahpus ve tutuklularla faaliyetlere izin verilmeyene kadar atölye ve kurs faaliyetlerine katılmayacağız. Kurul tarafından koşullu salıverilmesi gereken K. Ş. ve A. Y. isimli mahpusların, kurul tarafından daha önceki disiplin cezaları gerekçe gösterilerek, iyi halli olmadığı gerekçesiyle infazı ertelendi. Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezası alan mahpus ve tutuklularla çok ağır koşullarda tecrit altında tutulmaktadır. Ayrıca spor, atölye, kurs gibi ortak faaliyetlerden de yararlanamıyorlar. Ayrıca her bir ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpus hücrelerinin arasına birer adli suçlu katılarak içinde buldukları tecrit daha da ağırlaştırılıyor. Ne kendi blokları ne de diğer bloklardan mahpus ve tutuklularla hiçbir şekilde ortak faaliyetlerde yer alamıyorlar. Bu mahpusların spor, atölye, sohbet, kurs gibi tüm faaliyetleri engelleniyor." şeklinde beyanda bulunmuştur.

2-Görüşülen Mahpus: M.G. – HÜKÜMLÜ

Yapılan görüşmede "Ben 32 yıl ceza aldım. 2006 yılından beri hapis hanedeyim. 2019 yılı Şubat ayından beri Adana Kürkçüler F tipi kapalı hapis hanesindeyim. 2021 yılından beri uygulanan ağız içi arama dayatması halen devam ediyor. Bu sebeple birçok mahpus hastaneye gidemiyor. Hastaneye sevk öncesinde mahpusa iki farklı aramadan geçmiş olmasına rağmen jandarma noktasına geldiğinde, hiçbir makul gerekçe olmadan ağız içi arama yapılmak istenmektedir. Jandarma tarafında ağız içi araması yapılacağı söylenince bunun hukuksuz olduğunu insan onuruna aykırı olduğunu dile getirip ağız içi aramasını kabul etmiyoruz. Kabul etmediğimiz için hastaneye sevkimiz yapılmıyor. Bu şekilde hastaneye gitmek zorunda olan ancak ağız içi arama dayatmasını kabul etmediği için hastaneye gidemeyen birçok mahpus var. Bu uygulama yüzünden sadece durumu çok ciddi olan hayati riski olan mahpuslar mecbur hastaneye gidiyorlar. Bu mahpuslar onur kırıcı olmasına rağmen ağız içi aramasını kabul etmek zorunda kalıyorlar. Burada birçok rahatsızlığı bulunan mahpuslar var. Ancak ağız içi dayatması ve hapis hane koşulları tedavilerinin önünde büyük engel teşkil ediyor. Ve hastalıkları her geçen gün ilerliyor. K. Ö. yaklaşık 60 yaşında Böbrek yetmezliği, Böbrekte kist var, bunun dışında birçok rahatsızlığı bulunuyor. Düzenli ve etkili tedavi olması gerekiyor. İ. K., Mide ve Bağırsak rahatsızlığı bulunuyor. Aynı zamanda Troid bezleri iyi çalışmıyor. Hastalığı her geçen gün ilerliyor. H. G. silahlı çatışmada yaralanmış. Yaralı bir vaziyette tutuklanmış. Sinir damarları hasar almış. Tedavi olması gerekmektedir. M. B. K. şeker, tansiyon ve kalp rahatsızlığı bulunmaktadır. Benim de karaciğer rahatsızlığım var. Düzenli tedavi edilmem gerekiyor. Ancak belirtmiş olduğum ağız içi arama dayatması ve hapis hane koşullarında tedavi olamıyoruz. Bize sadece Birgün Gazetesi veriliyor. Yeni yaşam, Evrensel Gazetelerini talep etmemize rağmen verilmiyor. Bakanlık genelgesinde yer almayan gazeteleri vermiyorlar. Yine dışarıdan dergi alamıyoruz. Burada başvuru yapıyoruz. uygun görülürse veriliyor. Uygun görülmezse verilmez. Yine neredeyse her gün koşullarımızda arama yapılıyor. Beni kaldığım oda hafta da üç kez aranıyor. Arama esnasında psikolojik olarak bizleri yıpratma girişiminde bulunuyorlar. Diğer yandan sayım işlemini de arama işlemine çevirmişler. Sayım esnasında dahi arama yapılıyor. Odada beraber kaldığım mahpuslarla birlikte

açlık grevi eylemine girdiğim için 11-12 gün şeklinde hücre cezaları aldık. Söz konusu eylem nedeniyle birden fazla disiplin cezası aldık, bize verilecek başka bir ceza kalmadığından, son verdikleri disiplin cezalarında TV'ye 30 gün süreyle el konuldu. Bizleri ziyaret için çıkardıklarında farklı dosyalardan yargılanan kişiler ile birlikte çıkarıyorlar bu durumda karşı karşıya geliyoruz. Bu durum bizler için de ailelerimiz için de tehlike arz etmektedir. Normalde güvenlik gerekçesiyle bizleri arkadaşlarımız ile yan yana getirmiyorlar. Ancak ziyaret esnasında farklı dosyalardan yargılanan kişiler ile aynı anda aynı yerde ziyarete çıkarıyorlar. Yine K. Ş. ve A. T. isimli mahpusların infazı bitmiş olmasına rağmen tahliye edilmedi ve infazları keyfi şekilde ertelendi. Gerekçesi hala örgüt içerisinde, pişmanlık duymamış şeklinde gerekçelerle infazı ertelendi. Ayrıca birçok kez keyfi şekilde verilen disiplin cezaları gerekçe gösterilmiştir. Bizi diğer mahpuslarla yani diğer koşullarda bulunan arkadaşlarımız ile sohbetlerde spor etkinliklerinde bir araya getirmiyorlar. Hep aynı kişilerle sohbe çıkıyoruz. Birbirimizden haber alamıyoruz. Normalde birlikte sohbe çıkmamız en insani hakkımızdır. Güvenlik gerekçesiyle bunu engelliyorlar.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

3- Görüşülen Mahpus: M. E. V. – HÜKÜMLÜ

Yapılan görüşmede ” Cezaevi koşullarının çok ağır olduğunu, doğuştan kalça çıkığı hastalığı bulunmakta, bu rahatsızlığım yaşamımı çok zorlaştırmaktadır. Hatay'da tutuklu olduğum dönemde ameliyat amacıyla Adana'ya getirildim, ancak Covit süreci başlayınca ameliyat yapılmadı, ameliyat edilmem halinde bakım hastası olarak yatağa bağımlı hale geleceğimden ve refakatçi gerekeceğinden, yanıma refakatçi verilmemesi veya bu durumumdan kaynaklı tahliye edilmemem için ameliyatım yapılmadı. Bu durumu Meral Danış Beştas vekil tarafından meclis gündemine getirmesinden sonra cezaevi savcısı ve müdürün süreci hızlandırıp İstanbul ATK'ya gönderildim, Ring yolculuğunun ağır ve eziyetli geçti, ATK da muayene edilmeden dosyam üzerinden karar verildi, yaşadığım fiziki zorluklara rağmen ATK tarafından cezaevinde kalabilir şeklinde rapor verdi. Kalça protezi gerektiği halde yaşı ilerlerse deforme olması ihtimali nedeniyle geçen zamanın aleyhime, bacağım kısılp, incelmekte, acil şekilde ameliyat edilmem gerekmektedir. Bunun uygun koşulların sağlanması gerekiyor. Bu duruma ilişkin TİHEK'na başvuruda bulundum ancak reddedildi.

2016 yılında gözaltında iken ağır işkence gördüm, dipçikle göğsüme vuruldu için göğsüm içeri çöktüğünden, nefes almada sürekli zorlanıyorum, çukurluk ve kemik çıkıntısının halen mevcuttur. Aileme ve çocuklarıma zarar verileceği tehditleri ile ifadem işkence altında alındı, ifadem sırasında avukatım olmadığından istedikleri her şeyi yaptılar ve yargılama sürecinde bu durumu mahkemede anlattım ancak suç ihbarlarım sonuçsuz kaldı. 30 gün ve buna ek olarak cezaevinden alınıp 5 gün daha ikinci gözaltı yapılarak işkencelere korkutma ve tehditlere emniyette devam edildi, bu koşullar altında ifadeleri imzalamak zorunda kaldım, cezaevinden geçmişte uğradığı işkence ve kötü muameleler için suç duyurusu dilekçeleri gönderdim, ancak yapmış olduğum tüm başvurularım reddedildi. ” şeklinde beyanda bulunmuştur.

4- Görüşülen Mahpus: Ö. L. –HÜKÜMLÜ

Yapılan görüşmede “ 2016 yılında tutuklandım. Ağırlaştırılmış Müebbet hükümlüsüyüm. Antep H tipinden buraya sürgün edildim. C blokta tek başına bir odada kalıyorum, havalandırmanın bile üzeri tel örgüyle kapalı. Tek tutulmam nedeniyle neredeyse kimseyle iletişim kuramıyorum. Gün

içerisinde sadece infaz koruma memurları dışında kimseyi görmüyorum. Tek tutulmanın yanı sıra kendim ile aynı suç tipinden hükümlüler ile ortak alan, sosyal ve kültürel etkinlik hakkından da faydalandırılmıyorum. Benim tutulduğum yer neredeyse hücre niteliğinde bir yerdir. Odamın uzunluğu 7 metre genişliği ise 4 metredir. Oldukça küçük ve havasız bir odada tutuluyorum. Kaldığım odanın yanında adli suçlardan hükümlülerin ve başka suç tiplerinden hükümlülerin odası bulunmaktadır. Kendim ile aynı suç tipinden kişiler ile aynı koridorda dahi tutulmuyorum. Bu durum beni oldukça rahatsız ediyor. Adalet bakanlığına dilekçe yolladığını ama sonuçsuz kaldığını, sosyal haklarım, sohbet haklarım engellendi, dış dünyadan haber alma hakkımın engellendi, bunlar için dilekçeler yolladım ama çözüm üretilmedi, Daha önce defalarca kez idareye başvuruda bulundum ancak her seferinde bana uygulama bu şekilde dediler. Hiçbir mahpusla iletişim kurmama izin verilmiyor, sohbet, kurs, atölye çalışmasına katılmasına izin verilmiyor. Hiçbir faaliyete katılmama müsaade edilmiyor, idare tarafından bilerek başka suçlardan olan mahpuslarla bir araya getiriliyorum, bunun provakatif durumlara yol açtığını, aşağılama ve hakaret etme durumlarına maruz kaldım, bu durumun kendisi ve benzer durumda kalan mahpusların güvenliği için tehlike oluşturmaktadır. Süreli açlık grevindeyim açlık grevcisi olduklarında işe bedeli karşılığında verilmesi gereken malzeme ve içecekler verilmediğini ya da çok az miktarda verilmekte, bana ve diğer mahpuslara aşağılayarak hakaret ederek davranılıyor bu durum ruhsal olarak ağır geliyor. Genel olarak cezaevinde sağlık durumum kötüye gidiyor ağız içi arama sebebiyle hastaneye gidemiyoruz. Katılmış olduğum açlık grevi nedeniyle 11 günlük hücre ceza aldım. ” şeklinde beyanda bulunmuştur.

5- Görüşülen Mahpus-A. B.-HÜKÜMLÜ

Yapılan görüşmede “ Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası aldım ve hükümlüyüm, yakalandığımda yaşım 18 altında olmasına ve bu durumu mahkemeye bildirmeme rağmen kemik testleri yapılmadan karar çıktı, İstinaf mahkemesi bu nedenle kararı bozdu, daha sonra yine kemik testleri yapılmadan karara çıktı ve istinaf kararının tebliğ edilmediği için bu durumu AYM’ye başvuru konusu yaptığım ancak neticesinin gelmedi. Havalandırmaya çıkamıyorum çünkü adli ve başka suç örgütlerinden insanlarla bir arada olmanın güvenlik sorununu getiriyor, sohbet ve spor hakkımı tek başıma kullanmam veya adli suçlu ya da başka örgütlerden tutuklu bulunanlar çıkmam koşuluyla veriliyor bende bunun insani olmadığını ve provakasyona açık bir ortam yarattığı için başka suç Örgütlerinden mahpuslarla çıkmayı kabul etmediğimden, spor ve sohbet hakkımı kullanamıyorum. Bu duruma ilişkin Adalet bakanlığına ve TIHEK’e başvuru yaparak bu sorunun çözülmesi ve düzeltilmesini istediğiyle başvurular yaptım ancak sonuçsuz kaldı, bu nedenle spor, sohbet kurs gibi sosyal hiçbir aktivitede yer alamıyorum, idareden radyo talebinde bulunuyorum, söz konusu talebim ya karşılanmıyor ya da sadece FM kanalı dışında radyo verilmiyor. Yeni yaşam ve evrensel gazeteleri verilmiyor, süreli açlık grevine katılığı için 11 günlük hücre cezası aldım, grevcilere verilmesi gereken malzemelerin yeterli verilmedi, biraz limon, karbonat ve şeker tuz verildi içeceklerse verilmedi. Yaralı halde yakalandım. Kalbimin yakınında şarapnel parçasıyla hayatımı devam ettirmeye çalışıyorum, kalbimde ve göğsümde sancılar ve sıkışmalar oluyor, acil olarak ameliyat olmam gerekiyor aksi takdirde şarapnelin ilerleyen zamanda kalbe zarar verecektir. Revir doktoru tarafından, hastaneye sevkim yapıldı ancak ağız içi arama dolayısıyla hastaneye sevk edilmeyi kabul etmedim. Tutuklandığımdan beri bu durumdayım, yaklaşık 7 yıldır tedavi görmedim. 2022 yılında ölüm orucuna girdim ve bu eylemim uzun sürdüğü için mide kanaması geçirdim, o dönemden beri çok zor koşullarda mide ağrısıyla yaşamımı sürdürüyorum. ” şeklinde beyanda bulunmuştur.

6- Görüşülen Mahpus-K. Ö.-HÜKÜMLÜ

Yapılan görüşmede “ Wernicke Korsakof hastasıyım ve son yıllarda bu hastalık daha çok ilerledi. Hafıza/bilinç kaybı yaşıyorum. Böbrek yetmezliği ve prostat sorunum var. İç organlarım sancı yapıyor. Vücut kan üretmiyor. Sürekli üşüyorum. Güneşin altında bile kalın giysilerle dolaşıyorum. Bu cezaevindeki en büyük sorunlardan biri ağız içi arama uygulamasıdır. Onda da sorumluluğu herkes birbirinin üzerine atıyor ve bir türlü çözülüyor. Yasal mevzuatı uyguladıklarını söylüyorlar. 1,5 -2 yıldır bu yüzden hastaneye gidemiyorum. Diğer yandan ilaç kullanmak zorunda olan mahpuslara ilaçlar tek tek veriliyor. Bu da hijyenik olmuyor. Üstelik bu şekilde hangi ilaçları verdiklerinden de tam olarak emin olamıyoruz. Yine bulunduğumuz cezaevinde M.Ö. adlı mahpus da sağlık problemleri yaşıyor. Ayağının kesik olmasından kaynaklı kan dolaşımı olmuyor. Kalbi de sıkışıyor zaman zaman ” şeklinde beyanda bulunmuştur.

ADANA KÜRKCÜLER T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİNDE TUTULAN MAHPUSLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER :

1-Görüşülen Mahpus: İ. E.-HÜKÜMÖZLÜ

Yapılan görüşmede “Ben yaklaşık iki yıldır bu cezaevinde bulunuyorum. Yaklaşık 2 yıldır da tutukluym. Daha önce Edirne ve Diyarbakır Cezaevlerinde de kısa bir süre kaldım. Yerel mahkeme hakkımda 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Dosyam halen istinaftadır. Ben ülser hastasıyım. Aynı zamanda kalçamda kuyruk sokumumda bulunan kemiğimde sorun var ve bu yüzden şiddetli ağrılar çekiyorum hatta oturmakta da zorlanıyorum. Bu cezaevinde ağız içi arama uygulaması dayatıldığı için ve ben de bu uygulamayı insan onuruna aykırı bulup ağız içi arama yapılmasını gerektirecek bir durum olmamasına rağmen sürekli uygulanması nedeniyle bu uygulamayı kabul etmiyorum. Ağız içi arama dayatmasını kabul etmediğim için hastaneye sevkim gerçekleştirilmiyor. Açlık grevine katıldığımız için ben ve arkadaşlarıma, 11-13 arasında değişen hücre cezaları verildi. Bu cezaevinde idareyle başlayan ve İnfaz Hakimliği ile devam eden tamamen hukuksuzluklar zinciri yaşıyoruz. İtiraz yolu bile tanınmıyor bize. Bize adeta hakkınızı dahi arattırmayız deniliyor aslında. Bu cezaevinde yıllardır devam eden su sorunu var. Çeşmeden akan su kirli ve içerisinden kurt ve solucan çıktığı da oluyor. Çeşmelerden akan su çok tuzlu olduğu için içme suyu olarak da kullanamıyoruz. Bu suyla yüzünüzü yıkadığınızda yüzünüz yanıyor ve yüzünüz yapış yapış oluyor.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

2-Görüşülen Mahpus: C. E.

Yapılan görüşmede : “Mart ayında Urfa Kapalı Cezaevinden buraya getirildim. Buraya 3 kişi ile birlikte kendi isteğimiz dışında getirildik. Bizi başka bir cezaevine götüreceklerini önceden söylemediklerinden pek çok kıyafet ve eşyayı da yanıma alamadım. Kürkçüler T Tipi Kapalı Cezaevine girişimde üzerimdeki kıyafetler çıkarılarak bana çıplak arama dayatıldı. Bu esnada şalvarıma el konuldu. Neden aldıklarını sorduklarımda bana yasak olduğunu söylediler. Ben bu şalvar ile başka cezaevinde yıllarca kaldığımı ve yıllardır da bu şalvarın günlük kıyafet olarak yaşadığım Urfa ilinde kullanıldığını söylesem de beni dinlemeyip şalvarımı aldılar ve bana geri vermediler. Ben 5 yılı aşkın süredir cezaevindeyim. Urfa ili Halfeti ilçesinde gözaltına alınıp tutuklandım. İlk gözaltına alındığımda yoğun işkencelere maruz kaldım. Başıma almış olduğum darbeler nedeniyle baş dönmesi ve unutkanlık yaşıyorum. Ben 70 yaşındayım. Hem yaşımın ilerlemiş olması hem de gözaltı süresi boyunca vücudumun çeşitli yerlerine yapılan işkence nedeniyle artık neredeyse ayakta duramıyorum, gündelik ihtiyaçlarımı tek başıma karşılayamıyorum. Sizle görüşmek için gelmeden önce ayakkabılarımı ve çoraplarımı koğuşumda bulunan diğer arkadaşlarım giydirdi. Zaten onlar olmasa hiçbir ihtiyacımı karşılayamaz durumda olurum. Mide hastalıklarım var bu nedenle neredeyse hiçbir şey yiyemiyorum, son zamanlarda baya kilo kaybım oldu. Yine duyma sorunu yaşıyorum. Bazen idrarımı dahi tutamıyorum. Birçok teşhisi konmamış hastalığım olduğunu düşünüyorum. Bunun için hastane sevki istiyorum ancak her defasında beni revire götürüyorlar. Revire götürüldüğümde ise sadece bana ağrı kesici verip geri koğuşa gönderiyorlar. Bu yaşta ve bu hastalıklarla cezaevi şartlarında yaşayamıyorum. En son hastalıklarım nedeniyle revire götürüldüğümde doktor bana 4 farklı ilaç verdi. Bu ilaçları dahi yemek yiyemediğim için kullanamıyorum.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

ADANA SULUCA 1 NO'LU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİNDE TUTULAN MAHPUSLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER :

1-Görüşülen Mahpus: M. E. A.

Yapılan görüşmede “Yaklaşık 22 gün önce Kürkçüler T Tipi Cezaevinden buraya getirildik. Bulduğumuz cezaevi yeni açılmış. Bu cezaevi 4 bloktan oluşmaktadır. Her blok kendi içinde 5 koridora ayrılmakta ve her koridor 3 katlıdır. Koridorların bir ucunda atölye diğer ucunda havalandırma bulunmaktadır. Aynı koridorda 6 kişi bulunuyoruz. Aynı koridorda tutulduğumuz bu 6 kişi ile günde 1 saat havalandırmaya çıkarıyoruz. Çıkarıldığımız havalandırma oldukça küçük ve yüksek duvarlarla kaplı. Havalandırma denilmekte ama neredeyse gökyüzü dahi görünmemektedir. Havalandırmanın uzunluğu 17 adım genişliği 8 adımda adımlanacak bir mesafeye sahip. Metrekare hesabı yapıldığında havalandırmanın oldukça küçük olduğu anlaşılacaktır. Tutulduğumuz odalar ise yaklaşık 12 m² büyüklükte. Cezaevi tamamen hücre tipi odalar ve otomatik bir sistem üzerine inşa edilmiş. Odadaki telefon aracılığıyla gardiyanlarla iletişim kuruyoruz ve kendileri ile herhangi bir temasta bulunamıyoruz. Odaların kapıları dahi otomatik açılıp kapanıyor. Yani bu cezaevi tamamen yalnızlaştırma üzerine kurulmuş bir sisteme sahip. Bu cezaevine getirildiğimizden bu yana herhangi bir atölyeden veya kütüphaneden yararlanamadım. Spor faaliyetine dahi henüz çıkabilmiş değilim. Daha önce açlık grevi eylemine katılmış olmam ve yazmış olduğum bir mektup gerekçesiyle Kürkçüler T Tipi Cezaevinde bana verilen disiplin cezası çektirilmeye başlandı. Hücreye koyma disiplin cezası almıştım, bu cezaevinde hücre cezası odada bulunan elektronik aletlere el koyma ve aynı koridorda tutulduğumuz diğer kişilerle ortak havalandırmaya çıkarılmama şeklinde çektiriliyor. Zaten ayrı bir hücreye koymalarını gerektirecek bir durum da yok çünkü kaldığımız

koşullar zaten hücre koşullarıdır. Neredeyse tamamımızın buzdolabı, televizyonu, pervanesi ve ketili bulunmuyor. Diğer cezaevinde bulunan eşyalarımız da bu cezaevinin yapısına uygun olmadığı için bize verilmedi. Örneğin diğer cezaevindeki duvara takmalı pervane bu cezaevine alınmadı. Bu cezaevinde duvara pervane takılmıyor. Ayaklı pervane satın almak gerekiyor. Ancak bu elektronik aletlerin hepsi de çok pahalı fiyatlarla satılıyor.

22.07.2024 tarihinde başvuru mahpusun ailesinin derneğimizi arayarak yapmış olduğu başvuru üzerine mahpus ile yapılan görüşmede; “Yüksek Güvenlikli Cezaevine getirildiğimden bu yana keyfi disiplin cezaları veriyorlar. T Tipinden buraya getirilirken eşyalarım arasında el yazması kitaplardan aldığım notlarım vardı. Bu yazıların yasaklı olduğunu söyleyip hakkımda 11 Gün hücreye koyma disiplin cezası verildi. Yine geçen hafta bize cezaevi tarafından verilen kimlikleri taşımamız dayatmasında bulunuldu. Bu dayatmayı kabul etmeyince yine hakkımda disiplin soruşturması açıldı. Henüz bir karar verilmiş değil. Benim gözlerimde siyah noktalar var. Görmemi engelliyor. Şu an sizi de bulanık görüyorum. Ancak ağızıçi dayatma uygulaması nedeniyle hastaneye sevkimiz yapılmıyor. C. E., ve birkaç gün önce Urfa T Tipi Hapishanesinde getirilen Abdullah isimli kişilerin ise durumu oldukça ağır. Her ikisi de ağır hasta ve hayatlarını tek başına idame edemiyorlar. Yine H. A. da KOAH hastası ve hastane sevki yapılmıyor. İdareye defalarca kez en azından yaşlı ve hasta olan bu kişilerin yanında da onların ihtiyaçlarını karşılayacak biri olmak üzere üçlü ya da ikili odalara alınmaları talebinde bulduk. Ancak bu talebimiz kabul edilmedi. Geçen gün cemaat yapılanması suçlarından hükümlü olanları üçlü odalara almışlar ancak bizi tekli odalarda tutuyorlar. Bu büyük bir ayrımcılık. Aynı zamanda ihtiyaçlarını dahi gideremeyen bu hasta arkadaşlarımızın bu şartlarda tutulması vicdana uygun değil.” Şeklinde beyanda bulunmuştur

2-Görüşülen Mahpus: H. A.

Yapılan görüşmede “11 Haziran günü T Tipi Cezaevinden 12 kişi ile birlikte bu cezaevine getirildik. Getirildiğimizde kişisel eşyalarımız verildi ancak burada yeniden buzdolabı, televizyon, pervane almak zorunda kaldık. Diğer cezaevindeki elektronik eşyalarımız bu cezaevine uygun değil diye verilmedi. Bunun üzerine kantinden 1.900 TL’ye pervane, 6.300 TL’ye buzdolabı aldım. Kantin fiyatlarının çok fahiş olduğu buradan da görülmektedir. Ben 67 yaşında astım hastası birisiyim. Aynı zamanda akciğerimde lekelenme mevcut. Bu nedenle sık sık nefes darlığı yaşıyorum ve sürekli tüm vücudum yoğun olarak terliyor. Daha önce doktor bana oksijen tüpü yazmıştı. Ancak akciğer sorunu nedeniyle bu tüpü kullanmam da fayda etmemeye başladı. Hastaneye sevk talebinde bulunduğumuzda tıpkı T Tipi Cezaevinde olduğu gibi ağızıçi arama dayatması yapılıyor. Ağızıçi aramayı kabul etmeyince aramayı kabul etmediğimiz şeklinde tutanak tutuluyor. Bazen bu nedenle bizlere disiplin cezası da verildi T Tipi Cezaevindeyken. Ben de bu dayatmayı kabul etmediğim ve bu durumu bildiğim için uzun süredir doktora gidemiyorum. Ancak bu şartlarda ve herhangi bir tedavi görmediğim için nefes alıp vermekte bile artık oldukça zorlanıyorum.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

3-Görüşülen Mahpus: İ. E.-HÜKÜMÖZLÜ

Yapılan görüşmede Ben toplamda 6 yıl 3 ay hapis cezası aldım. 3 yılı geçkin bir süredir cezaevindeyim. “06.06.2024 Tarihinde Kürkçüler T Tipi Cezaevinden 8 kişi ile birlikte buraya getirildik. Bizden sonra da 11.06.2024 tarihinde 4 kişi daha bu cezaevine getirildiler.

Bulduğumuz cezaevi yeni açılmış olan bir cezaevidir. Cezaevi yeni açıldığı için birçok eksikliği bulunmaktadır. Bu cezaevi 4 bloktan oluşmaktadır. Her blok kendi içinde 5 koridora ayrılmakta ve her koridor 3 katlıdır. Koridorların bir ucunda atölye diğer ucunda havalandırma bulunmaktadır. Aynı koridorda 6 kişi bulunuyoruz. Aynı koridorda tutulduğumuz bu 6 kişi ile günde 1 saat havalandırmaya çıkarılıyor. Çıkarıldığımız havalandırma oldukça küçük ve yüksek duvarlarla kaplıdır. Havalandırma denilmekte ama neredeyse gökyüzü dahi görünmemektedir. Tutulduğumuz odalar ise yaklaşık 11 m² büyüklüktedir. Cezaevi tamamen hücre tipi odalar ve otomatik bir sistem üzerine inşa edilmiş. Odadaki telefon aracılığıyla gardiyanlarla iletişim kuruyoruz ve kendileri ile herhangi bir temasta bulunamıyoruz. Odaların kapıları dahi otomatik açılıp kapanıyor. Yani bu cezaevi tamamen yalnızlaştırma izole etme üzerine kurulmuş bir sisteme sahip. Bu cezaevine getirildiğimizden bu yana herhangi bir atölyeden veya kütüphaneden yararlanamadım. Spor faaliyetine dahi henüz çıkabilmiş değilim. Daha önce açlık grevi eylemine katılmış olmam ve yazmış olduğum bir mektup gerekçesiyle Kürkçüler T Tipi Cezaevinde bana verilen disiplin cezası çektirilmeye başlandı. Hücreye koyma disiplin cezası almıştım, bu cezaevinde hücre cezası odada bulunan elektronik aletlere el koyma ve aynı koridorda tutulduğumuz diğer kişilerle ortak havalandırmaya çıkarılmama şeklinde çektiriliyor. Zaten ayrı bir hücreye koymalarını gerektirecek bir durum da yok çünkü kaldığımız koşullar zaten hücre koşullarıdır. Neredeyse tamamımızın buzdolabı, televizyonu, pervanesi ve ketili bulunmuyor. Benim mide rahatsızlığım vardır. Yine bacağımda platin bulunmaktadır. Bayramdan önce hastaneye sevkim vardı. Dış kapıya kadar sorunsuz çıktım. Ancak dış kapıda jandarma ağızıçi arama dayatmasında bulundu. Ben bu uygulamayı kabul etmedim. Ağızıçi aramasını kabul etmediğim için hastaneye gidemedim. Diğer cezaevinde bulunan eşyalarımız da bu cezaevinin yapısına uygun olmadığı için bize verilmedi. Örneğin diğer cezaevindeki duvara takmalı pervane bu cezaevine alınmadı. Bu cezaevinde duvara pervane takılamıyor. Ayaklı pervane satın almak gerekiyor. Ancak bu elektronik aletlerin hepsi de çok pahalı fiyatlarla satılıyor. Yine V. B. isimli mahpusun infazı son bir ayına girdi. Bu sebeple idare ve gözlem kurulu kendisini çağırılmış. İdare ve gözlem kurulu kendisine diğer arkadaşların bulunduğu odalardan ayrılması söylenmiş. Yine ayrıca kendisini örgüt avukatlarının ziyaret edip etmediği sorulmuş. Ayrıca ailesi dışında kendisine başkalarının kitap, dergi para, mektup vs bir şey gönderilip gönderilmediğini sormuşlar. Yine bu mahpus hukuka aykırı gözlem kurulu kararlarına karşı mahkeme kararlarını sunmuştur. Gözlem kurulu da mahkeme kararları bizi bağlamaz şeklinde cevap vermişler. Yine burada su sıkıntısı yaşıyoruz. Su çok kirli. Su dan mazot kokusu geliyor. Su üzerinde yağ benzeri bir şeyler görünüyor. Yine bu cezaevi yeni olduğu için yeterli personel bulunmuyor. Bu sebeple koridorlar çok kirli. Biz temizleriz dedik ama tek kişi temizleyin dayatmasında buldukları için kabul etmedik. Yine H. A. isimli mahpusun okuma yazma bilmediği için çok ciddi sorunlar yaşıyor. Geçen kendisine gönderilen para L tipine gitmiş iadesi için çok uğraşmış. Ayrıca kantin ihtiyacı, disiplin cezalarına itiraz ve diğer yazılı işlemlerde çok mağdur oluyor. Buna rağmen tekli odada tutuluyor.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

4-Görüşülen Mahpus: N. K.

Yapılan görüşmede Ben toplamda 7 yıl 6 ay hapis cezası aldım. 4 yılı geçkin bir süredir cezaevindeyim. Dosyam Yargıtaydadır. “06.06.2024 Tarihinde Kürkçüler T Tipi Cezaevinden 8 kişi ile birlikte buraya getirildik. Bizi buraya getirirken hiçbir gerekçe sunmadılar. Her birimiz tekli odalarda kalıyoruz. Üç kişilik koğuşlar tadilatla olduğu gerekçesiyle bizi tekli koğuşlarda tuttuklarını söylediler. Normalde birlikte buraya geldiğimiz hiçbir arkadaşın bu cezaevine getirilecek bir cezası yoktur. Ancak 1 yılı hatta son 1 ayı kalanlar dahi buraya sev edildiler. C. E. isimli mahpus 75 yaşındadır. Bu mahpusun birden fazla kronik rahatsızlığı bulunmaktadır. C. E. isimli hasta mahpusun raporu da bulunmaktadır. Kendisi hafıza kaybı yaşamaktadır. Ancak buna rağmen tek kişilik odada tutuluyor. Bu mahpus tek başına kendi ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Çok zorlanıyor. Bulduğumuz cezaevi yeni açılmış olan bir cezaevidir. Cezaevi yeni açıldığı için birçok eksikliği bulunmaktadır. Bu cezaevi 4 bloktan oluşmaktadır. Her blok kendi içinde 5 koridora ayrılmakta ve her koridor 3 katlıdır. Koridorların bir ucunda atölye diğer ucunda havalandırma bulunmaktadır. Aynı koridorda 6 kişi bulunuyoruz. Aynı koridorda tutulduğumuz bu 6 kişi ile günde 1 saat havalandırmaya çıkarılıyoruz. Bunun dışında kimse kimseyle görüşemiyor. Çıkarıldığımız havalandırma oldukça küçük ve yüksek duvarlarla kaplıdır. Havalandırma denilmekte ama neredeyse gökyüzü dahi görünmemektedir. Tutulduğumuz odalar ise yaklaşık 11 m² büyüklüktedir. Açık olan küçük bir pencere var ama o da tellerle kaplıdır. Bu teller odanın hava almasını engelliyor. Kıyafetlerimizi el ile yıkıyoruz. Kıyafetleri asacağımız bir yer olmadığı için pencere kenarına asıyoruz. Bu da odanın sürekli nem ve rutubet kokmasına neden oluyor. Yine bu cezaevinin suyu çok pis ve kirli. Su üzerinde yağ benzeri bir madde var. Su dan mazot benzeri bir koku geliyor. Bu su ile bütün ihtiyaçlarımızı gidermek zorunda kalıyoruz. Diğer yandan telefon görüşlerinde odalardan aşırı yankı olduğu için ailelerimizle iletişim kurmakta zorluk yaşıyoruz. Birbirimizi anlamakta güçlük çekiyoruz. Ben geldiğim cezaevinde açlık grevine girdiğim için 12 gün hücre cezası almıştım. Ancak hücre cezası almayanda bu cezaevinde hücrede kalıyor. Ceza almasak da hücredeyiz. Alsak da hücredeyiz. Cezaevi tamamen hücre tipi odalar ve otomatik bir sistem üzerine inşa edilmiş. Odadaki telefon aracılığıyla gardiyanlarla iletişim kuruyoruz ve kendileri ile herhangi bir fiziksel temasta bulunamıyoruz. Odaların kapıları dahi otomatik açılıp kapanıyor. Yani bu cezaevi tamamen yalnızlaştırma izole etme üzerine kurulmuş bir sisteme sahip. Bu cezaevine getirildiğimizden bu yana herhangi bir atölyeden veya kütüphaneden yararlanamadım. Spor faaliyetine dahi henüz çıkabilmiş değilim. Daha önce açlık grevi eylemine katılmış olmam ve yazmış olduğum bir mektup gerekçesiyle Kürkçüler T Tipi Cezaevinde bana verilen disiplin cezası çektirilmeye başlandı. Hücreye koyma disiplin cezası almıştım, bu cezaevinde hücre cezası odada bulunan elektronik aletlere el koyma ve aynı koridorda tutulduğumuz diğer kişilerle ortak havalandırmaya çıkarılmama şeklinde çektiriliyor. Zaten ayrı bir hücreye koymalarını gerektirecek bir durum da yok çünkü kaldığımız koşullar zaten hücre koşullarıdır. Neredeyse tamamımızın buzdolabı, televizyonu, pervanesi ve ketili bulunmuyor. Diğer cezaevinde bulunan eşyalarımız da bu cezaevinin yapısına uygun olmadığı için bize verilmedi. Örneğin diğer cezaevindeki duvara takmalı pervane bu cezaevine alınmadı. Bu cezaevinde duvara pervane takılmıyor. Ayaklı pervane satın almak gerekiyor. Ancak bu elektronik aletlerin hepsi de çok pahalı fiyatlarla satılıyor.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

OSMANIYE 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİNDE BULUNAN MAHPUSLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

1-Görüşülen Mahpus- V.B. – HÜKÜMÖZLÜ

Yapılan görüşmede“7 yıldır cezaevindeyim. Dosyam halen Yargıtay’da incelemede. Uzun zamandır Osmaniye Cezaevindeyim. 4-5 ay önce birçok arkadaşımın kendi istekleri dışında farklı cezaevlerine sürgün edildiler. M.F.E ve A.İ. Kırklareli F Tipi, B.B. Samsun T Tipi, R.Y. Burdur F Tipi Hapishanelerine sürgün edildiler. Bulduğumuz cezaevinde 10’ar günlük periyotlarla açlık grevi yapılmaktadır. Ben de 2019 yılında gerçekleştirilen açlık grevlerinde bulunmuştum. Bu nedenle halen mide sorunları yaşıyorum. Bulduğumuz cezaevinde M.K. isimli arkadaşımın dış sorunları bulunmakta, 7-8 yıldır implant tedavisi yapılmamış, K.B. isimli arkadaşımın ise ciğerlerinde sorun bulunmakta, bronşit hastası, ayağında şarapnel parçası olması nedeniyle kas erimesi ve yoğun ağrıları var. Bulduğumuz cezaevinde sık sık detaylı aramalar yapılıyor. Geçen hafta yapılan aramalarda radyolarımız toplandı. Bu radyoları cezaevi kantininden aldık. Hem bu radyoları satıyorlar hem de aramada topluyorlar. Biz toplatma kararlarının bir örneğinin bize verilmesini istedik. Karara itiraz etmek için istedik ancak bize vermediler. Yine Karar Gazetesi dışında talep ettiğimiz Yeni Yaşam ve Evrensel Gazeteleri verilmemektedir. Bana bulmaca dergisi gönderildi. Bulmaca dergisi dahi verilmedi. Cezaevindeki televizyonlardaki kanallar iktidara yakın haberler yapana kanallar, daha önce televizyonlarda Halk TV varken onu da kaldırdılar.”

” şeklinde beyanda bulunmuştur.

2-Görüşülen Mahpus – C. I.:

Yapılan görüşmelerde “8 yıldır cezaevindeyim. Müebbet hapis cezası ve ayrıca 12 yıl hapis cezası aldım. Ben Siverek’ten buraya yaklaşık bir yıl önce geldim. Biz normalde burada üç odaydık. Ancak yakın zamanda birçok arkadaşımın sürgün edildi. Burada 9 kişi kaldık. Normalde 3-4 kişilik odalar ama biz 9 kişi kalıyoruz. Banyo ve tuvalet odamızın içindedir. Daha önce iki farklı odada bulunuyorduk. Diğer arkadaşlarımızın bir kısmını sürgün edince Sonrasında hepimizi bir odaya topladılar. Bizleri bir araya getirdikleri oda ise cezaevindeki en küçük odadır. Biz 9 kişi olduğumuzu ve geniş bir odaya konulmamız gerektiğini söyledik ancak ‘diğer odalar müsait değil, bize lazım’ denilerek en küçük odaya konulduk. Bulduğumuz oda aslında 3-4 kişilik bir oda. Tek bir lavabo, tuvalet ve banyosu bulunmakta olup hepsi aynı yerdedir. Burada bir diğer sorun aktivitelere çıkarılmama sorunudur. Bizleri yeterince aktivitelere çıkarmıyorlar. Sadece iki haftada bir spora çıkabiliyoruz. Aktiviteye çıkabilmemiz için dilekçe yazmamız isteniyor ancak dilekçe yazdığımız halde yine de iki haftada bir spora çıkabiliyoruz. Yine hastaneye sevkler konusunda çok sıkıntılar var. Hastaneye sevkler çok geç yapılıyor. Sevklerin çok geç yapılması sorununa dair idareyle yapmış olduğumuz görüşmelerde idare Jandarma ne zaman müsait olursa gidersiniz şeklinde cevap alıyoruz. Resmi sevkler yapılıyor ancak Jandarma’nın müsait olmasını bekliyorlar. Bazen hastaneye sevkler yaklaşık iki yıl sonra yapıldığı bile oluyor. Hastaneye gittiğimizde de dosyamızdan dolayı yaklaşımları çok kötü oluyor. Benim de rahatsızlıklarım var Hepatit B hastalığım ve Mide sorunlarım var. Karaciğerimden örnek alınıp incelenmek için Ankara’ya gönderilecek. Bunun için hastaneye sevk günümün gelmesini bekliyorum. Normalde bugün gitmem gerekiyordu ancak gidemedim. Son zamanlarda aşırı kilo kaybım oldu. Bulduğumuz cezaevinde açlık grevi yapılmaktadır. Şu an bir arkadaşımın açlık grevindedir. Açlık grevi 10’ar günlük periyotlarla yapılmaktadır. Cezaevi İdaresi tarafından açlık grevinde bulunan kişilere vitamin verilmiyor.

Sadece meyve suyu gibi içecekler veriliyor. Açlık grevine giren arkadaşlarımıza disiplin soruşturmaları açılıp disiplin cezaları verildi. Disiplin cezası olarak aktivitelere mahrum bırakma cezaları veriliyor. Yine açlık grevine giren arkadaşların işçileri de çok az veriliyor. Yine geçen günlerde radyomuzu aldılar. Gerekçeleri ise radyonun uzun dalga sinyal almasıdır. Bu şekilde dışarıdan haber aldığımızı söylediler. Halbuki biz müzik dinliyorduk. Bazen radyodan haberleri dinliyorduk. Biz bu radyoyu hapishane kantininden satın almıştık. Ayrıca bu hapishanede bize sadece Karar gazetesi veriliyor. Yeni Yaşam Evrensel gibi gazeteler verilmiyor. Yine televizyon kanalları da çok sınırlıdır. Haber kanalı olarak sadece CNN-Türk var. Daha öncesinde Halk TV de vardı.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

3-Görüşülen Mahpus- M.Ç.- HÜKÜMLÜ

Yapılan görüşmede “Farklı sevk maddelerinden toplamda 25 yıl hapis cezası aldım. 8 yılı aşkın bir süredir de cezaevindeyim. Avukatım Urfa barosundan Av. M.M.N. Osmaniye Cezaevi’ne ilk geldiğimde bana çıplak arama dayatıldı. Girişte gardiyanlar kıyafetlerimi çıkarmamı istedi. Ben de bu durumu insan onuruna aykırı bulduğum için çıplak arama yapmalarını kabul etmedim. Ardından gardiyanlar kalabalıklaştı. Hepsini beni darp ederek beni zorla çıplak aramaya maruz bıraktılar. Bu hapishanede en büyük sorunlardan birisi odamızın çok küçük olmasıdır. Normalde 3-4 kişilik odalar ama biz 9 kişi kalıyoruz. Banyo ve tuvalet odamızın içindedir. Daha önce iki farklı oda da bulunuyorduk. Sonrasında bütün siyasi mahpusları bir odaya topladılar. Bizleri bir araya getirdikleri oda ise cezaevindeki en küçük odadır. Biz 9 kişi olduğumuzu ve geniş bir odaya konulmamız gerektiğini söyledik ancak ‘diğer odalar müsait değil’ denilerek en küçük odaya konulduk. Odamızda Tek bir lavabo, tuvalet ve banyosu bulunmakta olup hepsi aynı yerdedir.. Bu nedenle biri tuvalete girince bir başkası lavaboyu veya banyoyu kullanamamaktadır. Yine bir diğer sorun aktivite sorunu bulunmaktadır. Bizi aktivitelere çıkarmıyorlar. Sadece iki haftada bir spora çıkarıyorlar. Bize aktiviteye çıkabilmemiz için dilekçe yazın diyorlar. Ancak dilekçe yazdığımız halde yine de iki haftada bir spora çıkabiliyoruz. Yine hastaneye sevkler konusunda çok sıkıntılar var. Hastaneye sevkler çok geç yapılıyor. B. C. arkadaşımızın bir böbreği yok. M. K. arkadaşımızın ağzında yaralar çıkıyor. Bunun dışında normal rahatsızlıklarda da hastaneye sevkler çok geç yapılıyor. Mesela B. C. arkadaşımızın hastaneye sevki yaklaşık iki yıl sonra yapıldı. Aynı şekilde M. K. da sevki bu şekilde çok geç yapıldı. Bulduğumuz cezaevinde açlık grevi yapılmaktadır. Şu an bir arkadaşımız açlık grevinde. Açlık grevi 10’ar günlük periyotlarla yapılmaktadır. Cezaevi İdaresi tarafından açlık grevinde bulunan kişilere gerekli vitamin verilmiyor. Sadece meyve suyu gibi içecekler veriliyor. Ancak verilen içeceklerin de kalitesi düşük olduğu için kantinden aldığımız ayran, meyve suyu limon gibi besinler tüketiliyor. Yine açlık grevinde bulunanlara revir tarafından bir sağlık takibi de yapılmıyor. Kendilerinin revire gelmesi isteniyor. Normal şartlarda açlık grevinde olan kişinin hareket etmemesi gerekiyor. Diğer yandan açlık grevine giren arkadaşlarımıza disiplin soruşturması açıldı. Disiplin cezası olarak aktivitelere mahrum bırakma cezaları veriliyor. Yine açlık grevine giren arkadaşların işçileri çok az veriliyor. Verilirken de tuz karbonat şeker karıştırılıp veriliyor. Yine geçen günlerde radyomuzu aldılar. Gerekçeleri ise radyonun uzun dalga sinyal almasıdır. Halbuki biz bu radyoyu hapishane kantininden satın almıştık. Bunu idareye söylediğimde ise hakkımda kınama disiplin cezası verildi. Ayrıca bu hapishanede bize sadece Karar gazetesi veriliyor. Yeni Yaşam Evrensel gibi gazeteler verilmiyor. Yine televizyon kanalları da çok

sınırlıdır. Haber kanalı olarak sadece CNN-Türk var. Daha öncesinde Halk TV de vardı ancak şu an sadece CNN-Türk var. İdareye bunu söylediğimizde teknik bir sorun olduğunu teknik servisin geleceğini söylüyorlar. Ancak üç ayı geçmesine rağmen sorun çözülmedi. Yine bu cezaevinde hücre cezaları gerekçe gösterilerek son 1 yılına giren kişilerin infazları yakılıyor. İki arkadaşımızın infazları yakıldı. Yine odalarımızın havalandırmasının üstü çelik teller ile kapatılmış durumda. Bu teller nedeniyle gökyüzü görünmüyor. Bulduğumuz cezaevinde verilen yemekler konusunda da sık sık sorun yaşıyoruz. Daha çok bakliyat yemekleri veriliyor. Nerdeyse her gün yeşil mercimek veriliyor. Verilen yemekler de genelde soğuk veriliyor. Yine haftada bir defa veya iki haftada bir defa odamızda aramalar yapılıyor. Bu aramalar sırasında bazı gardiyanların ırkçı söylem ve davranışlarına maruz kalıyoruz. Arama esnasında odamız darmadağın ediliyor.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

4- Görüşülen Mahpus- B. C.- HÜKÜMÖZLÜ

Mahpus ile yapılan görüşmede “2015 yılından beri tutuklandım, şu an hükümözlüyüm, yerel mahkeme müebbet hapis cezası verdi, dosyam kesinleşmedi, şuan Yargıtay’da. Böreğimde rahatsızlığım var, 2008 yılında ameliyat oldum. Ameliyat sonucu bir böbreğinin alındı, yaşamımı tek böbrek ile devam ettiriyorum. Revirden, böbrek rahatsızlığım için hastaneye sevkim yapıldığı halde hastaneye götürülmedim. Hastaneye yapılan sevkler çok uzun süre bekletildiği ve tedavilerde süreklilik sağlanmadığı için sonuç alınamıyor. Ayrıca, dış hastanesine sevklerde ve tedavilerde çok ciddi sorunlar yaşıyoruz. Dış tedavisi için hastaneye sevkler yapılmıyor. Sevkler yapılsa bile hastane çalışanların ırkçı yaklaşımları nedeniyle tedaviler yapılmıyor. Dış hastanesinde yaşanan bu duruma ilişkin hem cezaevi idaresine hem de Adalet Bakanlığına çok sayıda dilekçe verdik. Yakın zamanda Adalet Bakanlığında yetkilerin geldiklerini ancak durumda bir değişiklik olmadı. Ortak faaliyetler izin verilmiyor. Her koşuş sadece kendi arasında faaliyet gerçekleştiriyor. Spor, sohbet, kurs ve diğer faaliyetlerin ortak yapılması engelleniyor. M. S. A. isimli mahpusun Temmuz 2023 olan koşullu salıverilme süresi, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından 2025 yılına kadar yakılmıştır, gerekçe olarak daha önce almış olduğu disiplin cezaları, ailesi ve kendisinin siyasi görüşü gibi sorular sorularak ertelendi.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

OSMANİYE 1 NO’LU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİNDE TUTULAN MAHPUSLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER :

1-Görüşülen Mahpus – E. Ç.

Yapılan görüşmede “6 yılı aşkın bir süredir cezaevindeyim. 22 Eylül 2023 tarihinde Urfa Hilvan Cezaevinden buraya sürgün edildim. Osmaniye Cezaevi’ne girişte 3 gardiyan kıyafetlerimi çıkarmamı istedi. Ben de bu durumu insan onuruna aykırı bulduğum için çıplak arama yapmalarını kabul etmedim. Ardından gardiyan sayısı birden arttı ve hepsi beni darp ederek beni zorla çıplak

aradılar. Beni darp eden gardiyanlar oldu ama bana 2 ay görüş cezası verdiler. Bulduğumuz cezaevinde açlık grevi yapılmaktadır. Şu an bir arkadaşımız açlık grevindedir. Açlık grevi 10'ar günlük periyotlarla yapılmaktadır. Cezaevi İdaresi tarafından açlık grevinde bulunan kişilere B-1 vitamini verilmiyor. Sadece meyve suyu gibi içecekler veriliyor. Ancak verilen içeceklerin kalitesi düşük olduğu için kantinden aldığımız ayran, meyve suyu limon gibi besinler tüketiliyor. Yine açlık grevinde bulunanlara revir tarafından bir sağlık takibi de yapılmıyor. Ben 2019 yılında yapılan açlık grevine katılmışım. Uzun süre açlık grevinde bulunmam nedeniyle dilimde önce kararama ardından sarılaşma ve tüylenme başladı. Bu nedenle bazen nefesim kesiliyor. Cezaevinde bir odada 9 kişi kalıyoruz. Daha önce iki farklı odada bulunuyorken siyasi mahpusları bir odada topladılar. Bizleri bir araya getirdikleri oda ise cezaevindeki en küçük oda. Biz 9 kişi olduğumuzu ve geniş bir odaya konulmamız gerektiğini söyledik ancak 'diğer odalar bize lazım' denilerek bu küçük odaya konulduk. Bulduğumuz oda aslında 3 kişilik bir oda. Tek bir lavabo, tuvalet ve banyosu bulunmakta olup hepsi aynı yerde. Bu nedenle mesela biri tuvalete girince bir başkası lavaboyu veya banyoyu kullanamamakta. Yine bu cezaevinde hücre cezaları gerekçe gösterilerek son 1 yılına giren kişilerin infazları yakılıyor. A.E. ve M.S.A.'ın infazları hücre cezaları gerekçe gösterilerek yakıldı. Yine odalarımızın havalandırmasının üstü askeri teller ve neredeyse deliksiz çelik teller ile kapatılmış durumda. Adeta kafesin içinde gibi hissediyorsunuz. Bu teller nedeniyle gökyüzünü göremez olduk. Bulduğumuz cezaevinde verilen yemekler konusunda da sık sık sorun yaşıyoruz. Daha çok bakliyat yemekleri veriliyor. Gün aşırı yeşil mercimek veriliyor. Verilen yemekler de soğuk veriliyor. Yine haftada bir defa veya iki haftada bir defa odamızda detaylı aramalar yapılıyor. Bu aramalar sırasında bazı gardiyanların provakatif ve ırkçı söylem ve davranışlarına maruz kalıyoruz." şeklinde beyanda bulunmuştur.

2-Görüşülen Mahpus- A. O.- HÜKÜMÖZLÜ

Yapılan görüşmelerde "*Dosyam şuan Yargıtay'da, hüküm özlüyüm. Sağlık problemlerim var. Kalbimin delik olmasından kaynaklı olarak sağ ve sol şah damarlarım %35 -40 oranında tıkalı. Damarlardaki tıkanıklık son evrede. Ameliyat edilmem gerekiyor. Hastaneye sevklerim yapılıyor. Ancak yapılan sevklerin çok geç olmasında kaynaklı tedavi de ilerleme sağlanamadı. M. İ. A. isimli koğuş arkadaşım, 2 kez İdari Kurula çıktı. Kurulda denetimli serbestlik hakkı 2 defa 3'er ay olmak üzere 6 ay ertelendi. Yeni yaşam, Evrensel Gazetelerini talep etmemize rağmen verilmiyor. Bakanlık genelgesinde yer almayan gazeteleri vermiyorlar.*" şeklinde beyanda bulunmuştur.

3- Görüşülen Mahpus:- H. Y. - HÜKÜMÖZLÜ

Mahpus ile yapılan görüşmede " Mart 2016 tarihinden bu yana Osmaniye cezaevindeyim. Şuan hüküm özlüyüm, müebbet ve 10 yıl hapis cezası aldım. Bulduğum koğuşa 2 mahpusun daha geldiğini ve toplam 4 kişi olduklarını, gelen mahpuslardan birinin çocuğunun da yanına olduğunu beyan etmiştir. Aynı koğuştaki kalan bir mahpusun psikolojik sorunlarının olduğunu, kendisine ve diğer mahpuslara sürekli olarak saldırgan bir tavırda olduğunu ve hakaretler ettiğini belirtmiştir. Bu hususu ceza evi idaresine bildirdiğini, bu mahpusun başka koğuşa alınmasını talep ettiğini ancak olumlu veya olumsuz bir dönüş yapılmadığını beyan etmiştir. Sorun çıkaran mahpusun kendisine tükürdüğünü ve bu hareketin kameraların olduğu yerde gerçekleştiğini belirtmiş ancak buna rağmen sorunlu mahpusla aynı koğuştaki kalmaya devam ettiklerini belirtmiştir. Mahpus uzun süredir ailesine yakın bir ceza evine nakil olmak istediğini, buna ilişkin dilekçeler verdiğini; ancak olumsuz cevap

aldığını beyan etmiştir. Cezaevinde etkinlikler bakımından bir sıkıntısı olmadığını beyan etmiştir. Spor saatleri olduğunu ancak hoca olmadığı için şu anda kurs alamadıklarını belirtmiştir. Mahpus avukatı ile görüşme hususunda sıkıntı çektiğini, yaklaşık 2 yıldır avukatı ile görüşemediğini, hakkında yapılan yargılama ve diğer hukuki işlemleri için avukatı ile görüşmek istediğini beyan etmiştir.” şeklinde beyanda bulunmuştur.

CEZAEVLERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER ve HEYETİMİZİN GÖZLEMLERİ NETİCESİNDE TESPİT EDİLEN HAK İHLALLERİ:

1-Kürkçüler Cezaevinde temizlik malzemelerinin çok nadiren verildiği, temizlik materyallerinin genellikle mahpusların kendi imkanlarıyla kantinden yüksek fiyatlara satın aldıkları, çeşme suyunun içilir olmadığı ancak maddi imkanı olmayan mahpusların kireçli çeşme suyu içmek zorunda kaldıkları, Kürkçüler T tipinde yaşanan su problemine ilişkin kuyu açıldığı ancak suyun halen çamurlu aktığı bazen de suyun kurtlu olduğu yine duş için günde yalnızca 1 saat sıcak su verildiği, tüm bu durumların sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmadığı tespit edilmiştir.

2- Her iki cezaevinde de mahpuslarca istenilen gazete, dergi ve yayınların keyfi olarak verilmediği, özellikle Yeni Yaşam Gazetesinin okunmasının bilinçli olarak engellenmeye çalışıldığı, mektupların gelip gitmediği ya da çok geç gelip gittiği, Kürkçüler Hapishanesinde son dönemde kitap kota sayısının düşürüldüğü ve televizyon kanal sayısının da azaltıldığı, Osmaniye Hapishanesinde ise telefon görüşmeleri sırasında mahpusların cezaevine ilişkin olumsuz durumları aktarmaya başladıkları an kurumu kötüledikleri ve yalan yanlış bilgi verdikleri gerekçesiyle telefon görüşmesinin anında kesildiği, mahpusların bu şekilde bilgi edinme, haber alma, haber verme haklarının ihlal edildiği ve dış dünya ile ilişkilerinin kesilmeye çalışıldığı tespit edilmiştir.

3-Covid salgını nedeniyle kaldırılmış olan sosyal aktivitelere devam edilmediği, sosyal aktivite olarak mahpusların sadece sohbet haklarından yararlandırıldığı, ancak spor ve sanatsal faaliyetlere ve atölyelere izin verilmediği, mahpusların cezaevi yetkililerinden sanatsal, sosyal etkinlikler talep ettiklerini fakat taleplerin keyfi bir şekilde yerine getirilmediği, yine kitap sayısına keyfi bir şekilde sınırlama getirildiği ve mevzuata uygun kitapların dahi mahpuslara verilmediği tespit edilmiştir.

4-Ağırlaştırılmış hapis cezası hükümlüsü bazı mahpusların sosyalleşmesinin önüne geçilerek günde sadece bir saat tek başına havalandırmaya çıkmalarına izin verildiği, aynı şekilde bu kişilerin sosyal aktivitelere de katılmalarına izin verilmediği, 25 yıldan fazla hükümlü olan bazı mahpusların ise tek kişilik koğuşlarda tutuldukları, kendilerine adeta tecrit uygulandığı tespit edilmiştir.

5- Hapishanelerde her türlü hak talebine ya da ihlallere karşı verilen tepkilere hapishane idareleri tutanak tutarak ve disiplin soruşturması başlatarak karşılık vermektedir. Üstelik bu uygulamalar mahpusların birbirleriyle selamlaşmaları ya da hal hatır sormaları gibi son derece keyfi gerekçelere de dayanabiliyor. Hapishane yaşanan hak ihlallerini ve baskıları dışarıya bildirmek de disiplin soruşturmasına gerekçe olabiliyor. Disiplin soruşturmaları neticesinde mahpuslara haberleşme hakkı cezaları, hücre cezaları verilebilmektedir. Ancak daha önemlisi bu soruşturma ve cezalar bahane edilerek infazları yakılmaktadır. Zaten İnfaz Kanunu’ndan kaynaklanan haklar hapishane idarelerinin tercihlerine göre uygulanabilmektedir. Ağır hasta olan ve cezalarının son yılında olan mahpuslar, iyi hali olan mahpuslar dahi tahliye edilmemektedirler. Disiplin soruşturmaları ve cezalar nedeniyle iyi halden denetimli serbestlik hakkı zaten mahpuslara kullandırılmamaktadır.

Gözlem Kurulu kararlarıyla mahpusların koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik haklarının engellendiği tespit edilmiştir.

6- Kürkçüler Hapishanesinde hastaneye sevklerde ağız içi arama yapıldığı, bu uygulamayı kabul etmeyen mahpusların hastaneye sevklerinin gerçekleştirilmediği, hastaneye sevk edilenlere ise ağız kontrolü yapıldığı, kontrollerin çıplak el ile eldiven takılmadan gerçekleştirildiği, dişlerinin zarar gördüğü, ağız kontrol usulünün güvenlik önleminden ziyade kötü muamele aracı olarak kullanıldığı, mahpusların ise bu uygulamayı gayrı insani buldukları için yapılan ağız içi arama uygulamasına maruz kalmamak amacıyla ağır hasta mahpuslar da dahil mahpusların hastaneye gitmek istemedikleri, ağız içi aramayı kabul etmedikleri için uzun süredir hastane sevkleri yapılmayan birçok mahpusun ciddi sağlık problemleri yaşadıkları ve ağız içi aramayı kabul etmeyen mahpuslar hakkında disiplin cezaları verildiği, Kürkçüler Cezaevi Kampüsünde yer alan F tipi ve T tipi cezaevleri müdürleriyle yapılan görüşmede, aynı cezaevi kampüsünde yer alan iki müdür tarafında söz konusu ağız içi aramaya ilişkin bir birinden çok farklı ve dayanaksız açıklamalar yapıldığı tespit edilmiştir.

7-Kürkçüler ve Osmaniye Hapishanelerinde son bir yıl içerisinde sayısız sevk/sürgün gerçekleştirildiği, bu sevk/sürgün öncesi mahpuslara bilgi verilmediği, bazen kıyafetlerini toplamaya dahi izin verilmediği, sevk/sürgünün yapılacağı gün mahpusların bu durumdan haberdar oldukları, götürülecekleri hapishanenin söylenmediği, mahpusların genellikle ailelerinden uzak hapishanelere ve özellikle yoğun izolasyonun uygulandığı S, Y ve Yüksek Güvenlikli Hapishanelere sevk/sürgün edildikleri tespit edilmiştir.

8-Gerek hapishanelerde derinleşen işkence ve hak ihlallerinin gerekse de Abdullah Öcalan, Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar ve Veysi Aktaş'ın üzerinde devam eden ağır tecrit koşullarının bir sonucu olarak mahpuslar 27 Kasım2023 tarihinde; hapishanelerde yaşatılan hak ihlallerinin sonlandırılması ağırlaşan infaz koşullarının düzeltilmesi, İmralı Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulan Abdullah Öcalan üzerinde uzun zamandır sürdürülen tecrit koşullarına son verilerek aile ve avukat görüşlerinin sağlanması ve Kürt meselesine demokratik çözüm talebiyle süreli-dönüşümlü açlık grevlerine başlamışlardır. Açlık grevi eylemine katılan mahpuslara 11-13 gün şeklinde birden fazla hücre cezaları verildiği. Açlık grevi eylemi 4 Nisan 2024 tarihinde sonlandırılmış ve mahkemelere, telefona ve görüşe çıkmama şeklinde eylem yapılacağı basın yoluyla öğrenilmiştir, yapılan görüşmeler devam eden tecrit ve kötü muamelelerin devam ettiği tespit edilmiştir.

9-Ziyaret gerçekleştirilen hapishanelerde, en yoğun hak ihlali yaşanan başlıklarından birisinin de zorunlu sevkler yani sürgünler olduğu görülür. Sevk ve sürgünler sırasında çok sayıda hak ihlali yaşandığını görüyoruz. Sevkler öncesi kısa sürede mahpusların bilgilendirilmesi, kimi durumlarda hiç haber verilmeden başka gerekçelerle koğuş ve hücrelerden çıkarılarak gerçekleştirilmesi önemli bir sorundur. Sevk edildikleri halde eşyaları verilmeyen, eşyalarının bir kısmı eski hapishanede bırakılan çok sayıda mahpus bulunmaktadır. Sevk edilen mahpuslar hapishanelere girişlerde çıplak arama uygulamasına maruz bırakılmakta, kabul etmeyen mahpuslar darp ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Bu sevklerle hasta mahpuslar da maruz kalmakta ve tedavileri önemli ölçüde aksamaktadır. Sevklerin genellikle mahpusların ailelerinden oldukça uzak yerlere gerçekleştirilmesi de başka bir ihlal alanıdır. Ekonomik durum bakımından aileler için ciddi sorunlar yarattığı ve aile

ile iletişimin tamamen koparıldığı gözlemlerimiz arasındadır. Oysa Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi 2 No'lu Genel Raporu'nda belirttiği görüşünü 2005 yılı Aralık ayında Türkiye'ye yaptığı ziyaret üzerine 2006 yılında yayınladığı raporunda da yinelemiştir. Raporun 22. paragrafında ele aldığı üzere "Aile bağlarının kopmaması için özel çaba gösterilmelidir. Bu bağlamda mahpuslar, mümkün olduğu ölçüde ailelerinin ya da yakın akrabalarının bulunduğu yerlerin yakınında bulunan cezaevlerine yerleştirmelidir. Her iki cezaevi kampüsün de yoğun şekilde sevk/sürgünlerin yaşandığı tespit edilmiştir.

YAŞANAN HAK İHLALLERİNE DAİR HUKUKİ DEĞERLENDİRMELER

1-İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE YASAĞI

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3. maddesinde "Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı yahut onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulamaz" denilerek işkence ve sair kötü muameleyi kısa ve öz biçimde yasaklamış, işkence ve sair kötü muamele yasağının kapsamını 1984 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ndeki tanımın ışığında İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi içtihatlarıyla belirlemiştir. AİHS'in 3. maddesi yukarıda da belirttiğimiz üzere, işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve ceza kavramlarına yer vermiştir. İşkence yasağı, insanlık dışı ve küçük düşürücü muameleleri de kapsayan üst kavramdır. İHAM, İHAS 3.madde kapsamındaki işkence, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele şeklindeki hareketlerin aralarındaki düzey, yoğunluk, ağırlık ve etkilerine dair farkları gözeterek bu muameleleri birbirinden ayırmaktadır.

AİHM' e göre bir eylemin ağırlık düzeyi itibarıyla 3. maddenin kapsamına girebilmesi için muamelenin; süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda, mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi olayın içinde yer alan tüm koşullar değerlendirilir. Eylemin amacının mağduru aşağılamak ya da küçük düşürmek olup olmadığı sorusu göz önüne alınması gereken bir unsur olsa dahi böyle bir amacın yokluğu 3. madde ihlalinin kesin olarak bulunmayacağı anlamına gelmemektedir. Bir bireyi utandıran ya da küçük düşüren, onun insanlık onuruna saygı göstermeyen ya da saygıyı azaltan ya da bireyin ruhsal ve fiziksel direncini kırarak şekilde korku, ıstırap ya da aşağılık duygusu uyandıran muamele 3. madde anlamında kötü muamele olarak değerlendirilmektedir. Aynı zamanda AİHM; Sözleşmenin 3. Maddesi kapsamında işkence dışındaki diğer kötü muamele uygulamalarında "insanlık dışı, onur kırıcı ve aşağılayıcı" terimlerini kullanmaktadır. Kararlarda kötü muamelenin 3. Madde ihlaline yol açması için "fiziksel yaralamaya ya da yoğun bir fiziksel veya ruhsal acı veya ıstırapa sebebiyet vermiş olması" ya da "küçük düşürme veya ıstırapın, meşru bir muamele veya cezada zorunlu olarak bulunan küçük düşürme veya ıstırap düzeyinin ötesine geçmesi gerektiği" açıklanmaktadır.

5275 Sayılı Kanunun "Hapis cezasının infazında gözetilecek ilkeler" başlıklı 6. Maddesinin 1. Fıkrasının b bendinde "Ceza infaz kurumlarında hükümlülerin düzenli bir yaşam sürdürmeleri sağlanır. Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddî ve manevî koşullar altında çektirilir." denilmek suretiyle mahpusların hapisanede tutulma koşullarının insan onuru ile bağdaşacak koşullar altında olması gerektiği düzenlenmiştir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Avrupa Cezaevi Kuralları hakkında (2006) 2 no'lu Tavsiye Kararında özgürlüğünden yoksun bırakılmış olan herkesin cezalandırılmalarına veya

tutuklanmalarına hükmedilen kararlar yasal olarak ellerinden alınmayan tüm haklara sahip olmaya devam ettiği, bu nedenle özgürlüğünden yoksun bırakılmış herkese insan haklarına saygı çerçevesinde davranılması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte mahpuslara sağlanan barınma ve özellikle uyku koşulları insan onuruyla ve mümkün olduğunca özel hayatın gizliliğiyle bağdaşması gerektiği, iklim koşulları ve özellikle metrekaresi, havanın küp hacmi, aydınlatma, ısıtma ve havalandırma açısından sağlık ve hijyenin gereklerine uygun olması gerektiği vurgulanmıştır.

AİHM içtihatlarında da devletin bir kişinin insan onuruna saygı ile bağdaşır koşullarda alıkonulmasını güvence altına almak zorunda olduğu ve kişiye uygulanan tedbirin infazında izlenecek tutum ve yöntemin, kişiyi tutuklamanın doğasında kaçınılmaz olarak var olan ıstırap düzeyini aşan bir yoğunlukta sıkıntı ve zorluğa maruz bırakmaması gerektiği vurgulanmaktadır. İşkence suçu doğrudan soruşturulacak ve kovuşturulacak suçlardan olduğundan işkence suçunu işleyen memur ve diğer kamu görevlilerinin soruşturulması için izin alınmasına gerek olmayacaktır. Ayrıca belirtmek gerekir ki TCK m.94/6 uyarınca işkence suçu zamanaşımına uğramamaktadır. İşkence, insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele yapılması tümüyle yasaktır. Bu yasak yalnız mahpuslara doğrudan bedensel ya da ruhsal zarar verilmesini yasaklamakla kalmaz. Mahpusun içinde yaşayacağı koşulların tümünü içerir.

Ziyaret gerçekleştirilen Kürkçüler F ve T Tipi Kapalı Hapishanesinde 2021 Ağustos ayından bu yana ağız içi arama uygulamasının var olduğu, bu uygulamanın **görevli Jandarma personelleri tarafından gerçekleştirildiği**, bu uygulamanın Jandarma personelinin mahpusları hastane sevki için teslim aldığı esnada gerçekleştirilmek istendiği, mahpusların **odalarından çıkıp Jandarma personelinin kendilerini teslim alacağı yere gelinceye kadar 4 ayrı üst araması, dedektörlü arama ve X-Ray aramasından geçtiği ancak buna rağmen Jandarma personeline mahpuslara ağız içi arama yapılmak istendiği**, mahpuslar tarafından bu uygulamanın **hekim nezaretinde ve mevzuata uygun** bir şekilde yapılmadığı için **keyfi olduğu** ve bu uygulamanın Jandarma personeli tarafından yapılması nedeniyle **insan onuruna aykırı** olarak nitelendirildiği, bu uygulamanın doktor nezaretinde ve mevzuata uygun bir şekilde yapılması istenildiğinde ise Jandarma personeli tarafından **"Aramayı kabul etmiyor."** şeklinde **tutanak tutularak mahpusun hastaneye sevkinin gerçekleştirilmediği** tespit edilmiştir.

Yasal düzenlemelerde ancak çok özel koşullarda uygulanabileceği belirtilen çıplak arama, ağız içi arama gibi istisnai uygulamalar son yıllarda mevzuat hükümleri gerekçe gösterilerek yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. Bu tür uygulamaların kapatılma koşulları altında bulunan bireylerin mahremiyetini ve onurunu ihlal ettiği, moral değerlerini düşürdüğü ve ruhsal bütünlüklerine zarar verdiği mahpus anlatımları ile de sabittir.

Oysa ki **Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kurallarında** *"Aramaların, insanlık onuruna ve aranılanların mahremiyetine saygılı olacak şekilde ve aynı zamanda ölçülülük, yasalılık ve gereklilik ilkeleri çerçevesinde yürütülmesi"* gerektiği açıkça ifade edilmiştir.

Yine Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğinin 34. maddesinin 2. fıkrasının c bendi şu şekildedir:

*"..Aranan kişinin beden çukurlarında bir şeyin bulunduğu dair **makul ve ciddi emarelerin bulunması hâlinde öncelikle, hükümlüden madde veya eşyanın kendisi tarafından çıkartılması istenir, aksi hâlde bunun zor kullanılarak gerçekleştirileceği bildirilir. Beden çukurlarındaki arama, cezaevi tabibi tarafından yerine getirilir.**"*

Yukarıda hukuki mevzuatta da belirtildiği üzere mahpusa yapılacak olan ağız içi arama için öncelikle mahpusun beden çukurlarında bir şeyin bulunduğu dair makul ve ciddi bir emarenin bulunması, mahpusun bu eşyayı kendi isteği ile çıkarmasının istenmesi aksi durumda ise arama yöntemine başvurulur. Mevzuata göre beden çukurlarında yapılacak olan arama işleminin bir hekim tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir. Yine ulusal ve uluslararası mevzuat uyarınca, mahpuslara yapılan her türlü arama işleminin insan onuruna ve mahpus mahremiyetine hâle gelmeyecek şekilde yapılması esastır. Ancak 2021 yılı Ağustos ayından bugüne değin Kürkçüler F Tipi Kapalı Hapishanesinde uygulanan ağız içi arama yukarıda belirttiğimiz hiçbir ulusal ve uluslararası mevzuata uyulmadan gerçekleştirilmektedir. Mahpusların ağız içi araması Jandarma personeli tarafından gerçekleştirildiği yönündeki mahpus anlatımları durumun vahametini göstermeye yetmektedir. Aramanın hapishane hekimi tarafından değil de Jandarma personeli tarafından gerçekleştirilmesi mahpuslar tarafından insan onuruna aykırı olarak nitelendirilmekte ve mahpuslar Jandarma personeli tarafından yapılan bu uygulamayı kabul etmemektedirler.

Kaldı ki ulusal mevzuat uyarınca; bu aramaya mahpusun beden çukurlarında bir eşya bulundurduğu yönünde ciddi ve makul bir emarenin varlığı halinde başvurulması gerekmektedirken böylesi bir durumun varlığı dahi söz konusu değilken mahpusların ağız içlerinin aranması bu uygulamanın son derece keyfiyet barındırdığı ve herhangi bir kriter göz önünde bulundurulmadan, sistematik bir şekilde uygulanması nedeniyle de artık mahpuslar açısından insan onurunu, kişi bütünlüğünü hedef alan, acı verici, aşağılayıcı, onur kırıcı bir fiil olarak icra edildiği değerlendirilmektedir. Tüm bu nedenlerle mahpusların mahremiyetini ve onurunu ihlal eden, moral değerlerini düşüren ve ruhsal bütünlüklerine zarar veren ağız içi arama uygulamasına derhal son verilmelidir.

2-SAĞLIĞA ERİŞİM HAKKINA DAİR TEMEL İLKE VE DÜZENLEMELER

Dünya Sağlık Örgütü Anayasası sağlık tanımı çerçevesinde Sağlık hakkı bireylerin fiziksel, ruhsal, sosyal iyilik halinde sağlanması için sahip oldukları hakları içerir. Sağlık hakkı yaşam hakkının tamamlayıcısıdır ve sağlıklı olmak yaşam hakkının temel koşuludur. Mahpusların İslahında Temel İlkeler- Mandela Kuralları (Kural 22-26), Tıbbi Etik İlkeler (md. 1), Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Avrupa Cezaevi Kuralları hakkında (2006) 2 nolu Tavsiye Kararı (md. 40.3) gereği cezaevindeki tutuklu ve hükümlüler, yasal statülerine bakılmaksızın, aynı kalite ve standartta, ülke genelinde mevcut, kapatılmamış olan kişilere sağlanan tıbbi bakıma eşit erişim hakkına sahiptir.

AİHM'e göre, bir mahpusun ihtiyaç duyduğu tıbbi yardıma ulaşımını engelleyen eksiklikler AİHS'ın yaşam hakkını düzenleyen 2. maddesinin ihlaline, gerekliliği tespit edilen tedavinin sağlanmaması ve ölümcül hastalığa yakalanmış kişiler veya sağlık durumu sürekli şekilde cezaevi koşulları ile uyumsuz hale gelmiş kişilerin alıkonulmaya devam etmesini ise işkence ve kötü muamele yasağını düzenleyen 3. maddesinin ihlaline sebep olmaktadır.

Yine AİHM'in yerleşik içtihatlarına göre; “Devlet bir kişinin insan onuruna saygı ile bağdaşır koşullarda alıkonulmasını güvence altına almak zorundadır ve kişiye uygulanan tedbirin infazında izlenecek tutum ve yöntem, kişiyi tutuklamanın doğasında kaçınılmaz olarak var olan ıstırap düzeyini aşan bir yoğunlukta sıkıntı ve zorluğa maruz bırakmamalıdır.” Hapishanede bulunan tutuklu ve hükümlüleri de kapsayacak şekilde sağlık hakkı, 1955 tarihli BM Mahpuslara Uygulanacak Asgari Standartlar, 1982 tarihli BM Tıbbi Etik İlkeler, 1988 tarihli BM Herhangi Biçimde Alıkonulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması için İlkeler Manzumesi, 1990 tarihli Mahpusların Islahı için Temel İlkeler ve 1990 tarihli Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları ile tanımlanmıştır.

Kürkçüler F Tipi Kapalı Hapishanesinde uygulanan ağız içi arama uygulaması ve her iki hapishanede mahpusların tedavilerinde yaşanan sorunlar mahpusların Sağlık ve Tedavi Hakları önünde ciddi bir engel olarak devam etmektedir. Derneğimiz verilerine göre; Kürkçüler F ve Osmaniye T Tipi Kapalı Hapishanelerinde çok sayıda hasta mahpus bulunmaktadır. 2021 yılı Ağustos ayından bu yana uygulanan ağız içi arama uygulamasını kabul etmeyen mahpusların hastane sevklerinin gerçekleştirilememesi ve yine her iki hapishanede tutulan pekçok mahpusun etkin tedavilerinin yapılmaması başta hasta mahpusların olmak üzere tüm mahpusların sağlık durumu açısından biz insan hakları kuruluşlarını endişelendirmektedir. Bu nedenlerle hasta mahpusların tedavileri ile sağlık hizmetlerine erişimleri önündeki tüm engeller derhal kaldırılmalı, hasta mahpusların tedavileri gerçekleştirilmeli yine AİHM'in Gülay Çetin/Türkiye Kararında belirttiği hususlara uyulmalı, hasta mahpusların tahliye edilmemesinin AİHS'in 3. maddesinin ihlaline sebep verdiği hatırd tutulmalıdır.

3-İFADE VE HABER ALMA ÖZGÜRLÜĞÜ

Haberleşme özgürlüğüne yapılan müdahaleler, Anayasa madde 13'te düzenlenen “demokratik bir toplumda gerekli” görülmeli ve “ölçülülük ilkesi” ne uygun olmalıdır. Ceza infaz kurumlarına gelen veya bu kurumlardan gönderilen yazışmalara yapılan müdahalelere gerekçe yapılabilecek makul nedenlerin, somut olayın tüm koşulları çerçevesinde objektif bir gözlemciyi haberleşme hakkının kötüye kullanıldığına ikna edebilecek nitelikte olaya özgü olgu ve bilgilerle gerekçelendirilmesi gerekmektedir. Mahpusların mektuplarının geciktirilmesi, sakıncalı diye gerekçesiz bir şekilde mektupların bir kısmının ya da tamamının çizilmesi haberleşme özgürlüğü ihlalidir.(AYM, 10.03.2020 tarih ve B.No: 2017/20669)

Haberleşme özgürlüğünün içinde zamanında bilgi ve habere erişim hakkı da dâhildir. İdare mahpusa mektupları zamanında teslim etmek ile yükümlüdür. Her iki hapishanede de mahpuslar, Yeni Yaşam Gazetesi başta olmak üzere istedikleri gazete, kitap gibi yayınlardan faydalanmaları engellenmektedir.

Hapishanelerde bulunan mahpusların yayınlardan yararlanmasına ilişkin esaslar 5275 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinde düzenlenmiş olup ilgili hükümler uyarınca *Mahpus ceza infaz*

kurumlarında bulunan emanet hesabına yatırılan paradan karşılanması koşuluyla herhangi bir yayının kurumca satın alınarak kendisine verilmesini isteyebilir, resmi kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile Cumhurbaşkanı tarafından vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkarılan gazete, kitap basılı yayınlar mahkemelerce yasaklanmamış olması koşulu ile mahpusa ücretsiz olarak ve serbestçe verilir, mahpus kurum kütüphanesinden serbestçe yararlanma imkânına sahiptir.

Bu sebeplerle herhangi bir mahkeme kararı ile yasaklanmamış olmasına rağmen yine birçok yayinevi, bayii ve kitapçıda satılan, resmi abonelik yaptırılan ve mahpusların kendi bütçelerinden almak istedikleri gazete ve basılı yayınların her iki hapisanede tutulan mahpuslara uzun b,r süredir verilmemesi ifade ve haber alma özgürlüğünün ihlaline sebebiyet vermekte olup mahpusların haberleşme ve ifade hürriyetlerinin önündeki engeller kaldırılmalıdır.

4-ÖZEL HAYATA VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKI İHLALİ

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevleri Kuralları Başlıklı (87) 3 No'lu Tavsiye Kararı'nda 'Tutukluların Dağıtılması' başlığı altında düzenlenen 7. maddede "*Tutukluların tutukevine dağıtılmasında, onların özellikle hukuki ve yasal durumları (sanık ya da hükümlü, ilk mahkumiyeti, kısa ya da uzun süreli olup olmadığı gibi), fiziksel durumları (genç, yetişkin, normal, hasta ya da akıl hastası ya da anormal) cinsiyetleri ve yaşları; hükümlüler söz konusu ise onlara uygulanacak davranışların özellikleri dikkate alınır.*" denilmektedir. 17.09.2019 tarihli AİHM Avşar ve Tekin/Türkiye kararında başvuruçuların ailelerinden uzakta uzun süre hapsedilmeleri ve aile ilişkilerine etkisi; aile hayatına bu müdahalenin, sağlanması istenen meşru hedef ile ölçülü olmaması sebebiyle demokratik toplumun gerekliliklerine uymayan bir tedbir olduğu görüşüne varılmıştır.

Heyetimizce her iki hapisanede yapılan görüşmelerde mahpusların kendi talepleri dışında, kendilerine öncesinden herhangi bir bilgi verilmeksizin, bazen kıyafetlerinin toplanmasına dahi izin verilmeden ailelerinden uzak hapisanelere sevk/sürgün edildikleri tespit edilmiştir. Mahpusların ailelerinden uzak hapisanelere sevk/sürgün edilmeleri aile görüşlerini neredeyse imkansız hale getirmekte ve mahpusların dış dünya ile iletişimlerini ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle mahpusların dış dünya ile iletişimlerini neredeyse ortadan kaldıran ve aile ve özel yaşamları üzerinde onarılamaz hasarlara neden olan irade ve talep dışı sevk/sürgünlere son verilmelidir.

5-KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİ HAKKI

01.01.2021 tarihinde yürürlüğe giren "Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik" ile birlikte denetimli serbestlik, koşullu salıverilme gibi mahpus lehine olan uygulamalarda iyi halin belirlenmesi için bir takım yeni kriterler getirilmiştir. Bunun başında ise mahpusun "işlediği suçtan dolayı pişmanlık duyması" kriteri gelmektedir. Pişmanlık; içe dönük ve kişinin vicdanı ile ilgili olan duygusal bir tepkime halidir. Kişinin pişmanlık beyanının samimiyeti tam anlamıyla ölçülebilmesi mümkün değildir. Pişmanlık kriteri dışında infazın tüm aşamalarında, mahpusun hapisanelerin düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı, iyileştirme ve eğitim-

öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer mahpuslar ile hapisane görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, hapisane kuralları ile hapisane bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezalarının dikkate alınacağı düzenlenmiştir. Yine bu kapsamda kurullar mahpuslarla mülakat yapabilecek ve burada sordukları soruların cevabına göre iyi hal değerlendirmesi yapabilecektir. Ancak burada mahpuslara sorulacak soruların denetlenmesine ilişkin herhangi bir mekanizma bulunmamaktadır. Görüldüğü üzere hukuka aykırı bu yönetmelikle beraber hapisane idareleri mahpus hakkında ancak ve ancak yargı makamlarının karar verebileceği hallerde yargı makamlarının yetkilerini dahi aşan bir yerde konumlandırılmış ve karar mercii haline getirilmiştir. Bu da hapisane idarelerinin mahpuslara karşı sınırsız yetkiyle donatılarak keyfi kararlar alabileceği anlamına gelmektedir. Son birkaç ayda Çukurova Bölge Hapishanelerinde koşullu salıverilme tarihi geldiği halde haklarına “iyi halli olmadıklarına” yönelik kararlar verilen pekçok mahpusun tahliyesi bu keyfi kararlarla engellenmiştir.

GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİMİZ

Yasal ve uluslararası mevzuat evrensel hukuk ilkeleri ile birlikte göz önüne alındığında; derneğimize gelen başvurular sonucunda yapılan mahpus görüşmelerinde tespit edilen işkence yasağı, sağlık ve tedaviye erişim hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, haberleşme özgürlüğü, ifade özgürlüğü ihlallerinin sebebi olan hapisane idaresi ve personeli uygulamalarının ve eylemlerinin sonlandırılması ve idarenin pozitif yükümlülüklerini yerine getirmesi gerekmektedir.

Raporda görüldüğü üzere mahpusların en temel insan hakları dahi askıya alınmış ve mahpuslar üzerindeki tecrit en üst seviyeye çıkarılmıştır. Mahpusların hapisane koşullarında sosyalleşebilmesi, infaz sürelerinde sosyal ilişkilerden kopmamaları, bedensel ve ruhsal sağlıkları açısından ortak alan faaliyetleri büyük önem arz etmektedir. Özellikle yüksek güvenlikli hapisanelerde tutulan mahpusların beden ve ruh sağlıkları için uzun süre veya süresiz sosyal yalnızlaştırmaya maruz bırakılmamalıdır. Pandemi ile birlikte başlayan süreçte mahpusların ortak alan faaliyetlerinin yaptırılmaması mahpusların içinde bulunduğu tecrit koşullarının ağırlaşmasına neden olmuştur. AİHM, tamamen duyusal yalıtma ile birlikte bütünüyle sosyal yalıtmanın kişiliği tahrip edeceğini ve güvenlik veya başka gerekçelerle haklı gösterilmeyecek bir insanlık dışı muamele biçimi oluşturacağını belirtmiştir.

Ulusal ve uluslararası insan hakları hukukunda; mahpusların hakları ile ilgili oldukça gelişmiş standartlar olmasına karşın mahpuslar ilgili hakları ve düzenlemeleri doğrudan kullanamamakta, tutuldukları yerlerde bulunan yetkililer aracılığı ile ancak kullanabilmektedir. Yetkililer, hapisane müdürleri, kaynağını uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve Anayasa’dan alan yasal düzenlemelere aykırı işlemler ve uygulamalar yapmaktadır. Bu durum mahpuslarda, ailelerinde, avukatlarında ve insan hakları örgütlerinde hapisane sistemine ilişkin ciddi güvensizlikler oluşturmaktadır. Bir bütün olarak bu saptamalar, hapis cezalarının infazında özgürlüğünden yoksun bırakılmanın kendi başına yeterli bir ceza olduğu gerçeğinin göz ardı edildiği ve gerek hapisanenin fiziksel koşulları ve gerekse uygulanan rejimin, çekilmekte olan cezanın şiddetini daha da arttırdığını göstermektedir. Mahpusluğun bu “ağırlaştırılmış” koşullarını etkin biçimde denetleyecek bir mekanizma bulunmamaktadır. Mahpusun avukat görüşü, arkadaş görüşü ve aile görüşlerinden mahrum bırakılması, yine dışarıyla iletişim bağı olan telefon, faks ve mektup hakkının engellenmesi gibi

uygulamalar insanlık onuruna aykırı uygulamalardır. Mahpusun işkence ve onur kırıcı ceza işlemlerine maruz bırakılması demektir

Mahpusların dış dünya ile iletişim kurması, toplumdan tamamen kopmadan, meydana gelen gelişmeleri takip edebilmesi için en önemli iletişim araçlarının başında süreli ve süresiz yayımlar gelmektedir. Mahpuslar kitaplar sayesinde birçok konuda kendilerini geliştirirken gazete ve dergiler sayesinde toplumda yaşanan gelişmeleri takip edebilmektedir. Bu durum tecridin mahpuslar üzerindeki etkilerinin bir parça olsun azalmasına neden olmaktadır. Ancak hapishanelerde kitaplara getirilen kısıtlamalar ile dergi ve gazetelere getirilen yasaklamalar nedeniyle mahpuslar ifade özgürlüğü kapsamında bilgi ve kanaatlere ulaşma özgürlüğü ve haber alma hakkından faydalanamamaktadır. Hakkında yasaklama, toplatma kararı olmayan gazetelerin hapishanelere alınmasının önündeki engeller kaldırılmalı ve temini sağlanarak gazeteler mahpuslara verilmelidir. “Recep Bekik ve Diğerleri’nin” AYM’ye başvuruları (2016/12936): AYM, 27.03.2019 tarihinde ücreti ödenmiş, hakkında toplatma kararı olmayan süreli yayınların verilmemesinin Anayasa’nın 26. maddesinde güvence altına alınan “ifade özgürlüğünün ihlal edildiğini” karar vererek şikâyetçilere 500 TL tazminat ödenmesine hükmetmiştir. Bu uygulamalara derhal son verilmelidir.

Ailelerinden uzak bölgelere sürgün edilen mahpusların aileleri kapalı görüş yapabilmek için uzun seyahatler yapmak durumunda kalmakta, bu durum mahpus ailelerinin sağlığını da riske atmaktadır. Bu sebeple mahpuslara daha fazla telefon hakkı sağlanmalı ve en azından ziyaretçi listesindeki herkesle telefon ile görüşebilme imkanı sağlanmalıdır. AİHM, Abdulkerim Avşar (19302/09) ve Abdulkerim Tekin’in (49089/12) başvurularını inceleyerek 17 Eylül 2019 tarihinde, Türkiye’deki önemli sorunlardan biriyle ilgili ihlal kararı verdi. Ailelerinden uzak cezaevlerine nakledilen mahpusların hastalık sebebiyle ya da maddi sebeplerle kendilerini görmeye gelemeyen ailelerine yakın bir hapishaneye nakledilme taleplerinin başvuruçuların somut koşulları dikkate alınmadan reddedilmesi, Sözleşme’nin 8. maddesi altında özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlali olarak görüldü ve başvuruçulara 6.000 Euro tazminat ödenmesine hükmedildi. Ailelerinden uzakta olan mahpusların, maddi koşullar ve hastalıklar nedeniyle gelemeyen ailelerine yakın cezaevlerine nakil talepleri kabul edilmelidir.

Hapishanelerde yüzlercesi ağır, binlerce hasta mahpus bulunmaktadır. Türkiye’nin taraf olduğu Uluslararası Sözleşme hükümleri bu denli açık olmasına rağmen, sözleşme hükümlerine uyulmamakta ve hasta mahpusların Sağlık Hakları sistematik bir biçimde ihlal edilmektedir.

Ağır hasta mahpusların infazları durdurulmalı ve derhal tahliye edilmeleri için gerekli işlemler yapılmalıdır. Yine bütün hasta mahpusların insan onuruna yakışır bir şekilde eksiksiz olarak tedavileri sağlanmalıdır. Hapishanelere bağımsız sağlık kurumlarının girmesine ve inceleme yapmasına izin verilmelidir. Hapishanelerin denetiminde başta meslek kuruluşları ve insan hakları örgütleri olmak üzere ilgili kuruluşların yer alacakları şekilde yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Hapishanelerdeki sağlık personeli sayısı artırılmalıdır. Hastaların havasız, kışın soğuk, yazın sıcak ringler ile hastaneye sevk edilmesi, hastane önlerinde ringler içerisinde saatlerce bekletilmesi uygulamalarına son verilmelidir. Ağır hastaların ring araçları ile değil ambulansla hastanelere sevk sağlanmalıdır. Tek kişilik ring aracı tamamen kaldırılmalıdır.

Hastaların revire çıkarılmaları, hastaneye sevkleri hızlandırılmalıdır. Teşhis, tedavi ve kontrollerinin uzman hekimler tarafından yapılması sağlanmalıdır. Kelepçeli muayene ve tedavi yöntemi uygulamasından vazgeçilmelidir. Bu uygulama nedeniyle birçok hasta mahpusun tedavisi yapılamamaktadır. Her hasta mahpusun tıbbi etik gereği, her hastaya uygulanması gerektiği gibi, mahremiyetine saygı gösterilen bir ortamda, insan onuruna yakışır bir şekilde sağlık hizmeti alma hakkı vardır.

Dünya Tabipler Birliği ve Türk Tabipler Birliği de yayınladıkları birçok metinde, hekimlerin mahpusları muayenesi esnasında kişinin içinde bulunduğu her türlü kısıtlılığın ortadan kaldırılmasını ve kişiyi kelepçeli, yatağa bağlı ve benzeri bir durumda muayene ve tedavi etmemelerini salık vermektedir. Türk Tabipler Birliği, Aralık 1994'te konuyla ilgili yayınladığı bildirmede kelepçelerin açtırılmasını "hekimin görevi" olarak nitelendirmektedir. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık-dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) Genel Raporu'nda da kelepçeli olarak tedavinin uygun olmadığı vurgulanmaktadır: "Sivil hastanenin kullanılması halinde, güvenlik düzenlemeleri konusu ortaya çıkacaktır. CPT bu bağlamda, tedavi almak üzere hastaneye gönderilen tutukluların gözetim nedenleriyle hastane yataklarına ya da diğer eşyalara fiziksel olarak bağlanmalarını gerektiğini vurgulamak ister. Güvenlik ihtiyaçlarını yeterli bir şekilde karşılayacak başka yollar bulunabilir ve bulunmalıdır; bu tür hastanelerde bir gözetim biriminin oluşturulması bu çözümlerden bir tanesi olabilir." BM Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması için Prensiplerin Bütünü: "Madde 1- İnsani tarzda muamele yükümlülüğü: Herhangi bir biçimde tutulan veya hapsedilen bir kimse, insanîyetin ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygının gerektirdiği bir biçimde muamele görür"

Hukuka aykırı olan "Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik" ile hapisane idarelerinin mahpuslara karşı sınırsız yetkiyle donatılarak keyfi kararlar alabileceği uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Yukarıda bahsi geçtiği üzere hapisane idareleri yeni yönetmelik ile kendilerine verilen yetkileri kötüye kullanmaya başlamıştır. AİHS'in 14. maddesinde düzenlenen "Ayrımcılık Yasağı" ilkesine göre "Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır Bu uygulamaya derhal son verilmelidir.

Heyetlerimiz ve kurumumuz; hapisane rejimi, fiziki koşullar ve uygulanan muameleler hakkında etkili bir idari ve yargısal denetim sağlanması gerektiğini tespit etmiştir. İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolü'ne uygun şekilde, "bağımsız" ulusal denetim mekanizmalarının oluşturulması gerekmektedir. Tüm cezaevlerinde yaşananlara, hak ihlallerine, sağlığa erişim engellerine karşı Adalet Bakanlığı'nı, ilgili tüm kurum ve kuruluşları göreve davet ediyoruz.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ ADANA ŞUBESİ

HAPİSHANELER KOMİSYONU